

Capitalele europene ale culturii (CEAC) 2020-2033

Orientări pentru autoevaluarea de către orașe a rezultatelor în ceea ce privește acțiunea CEAC

1. Istoric și context

Autoevaluarea de către orașe – O nouă obligație pentru Capitalele europene ale culturii

Evenimentul Capitalele europene ale culturii a apărut în 1985 drept inițiativă interguvernamentală, urmând ca în 1999 acesta să se transforme în acțiune a Uniunii Europene. În 2007, pentru o mai mare eficiență a acestuia, s-au adus modificări reglementărilor aferente acțiunii. Potrivit acestora, Comisia Europeană asigură evaluarea independentă și externă a tuturor CEAC din perioada 2007-2019. De asemenea, mai multe CEAC au început sau au realizat deja evaluarea anului pentru care li s-a acordat titlul, potrivit mai multor modele și abordări.

Decizia nr. 445/2014/UE¹ („decizia”) stabilește noi proceduri pentru punerea în aplicare a acțiunii CEAC în perioada 2020-2033. În ceea ce privește evaluarea, decizia introduce o modificare importantă, și anume obligația tuturor CEAC din perioada 2020-2033 de a-și evalua rezultatele aferente anului pentru care se acordă titlul. Tot în cadrul acestei noi obligații intră și necesitatea ca orașele să precizeze în dosarul lor de candidatură planurile de monitorizare și de evaluare a impactului titlului asupra orașului, cât și de diseminare a rezultatelor evaluării.

Mai exact, articolul 16 din decizie stabilește responsabilitățile și obligațiile orașelor și ale Comisiei după cum urmează:

1.
  - Răspunderea de a evalua rezultatele anului în calitate de capitală europeană a culturii revine fiecărui oraș în cauză.
  - Comisia stabilește orientări comune și indicatori pentru orașele respective, pe baza obiectivelor și a criteriilor [acțiunii CEAC], pentru a asigura o abordare coerentă a procedurii de evaluare.
  - Orașele respective întocmesc rapoartele lor de evaluare și le transmit Comisiei până la data de 31 decembrie a anului următor anului pentru care este acordat titlul.
  - Comisia publică rapoartele de evaluare pe pagina sa de internet.
2.
  - În afara evaluărilor realizate de către orașe, Comisia asigură faptul că au loc periodic evaluări externe și independente ale rezultatelor acțiunii.
  - [Aceste] evaluări se axează pe plasarea tuturor capitalelor europene ale culturii precedente într-un context european, pentru a permite comparații și pentru a trage învățăminte utile

---

¹ Jurnalul oficial al Uniunii Europene, JO L 132 din 3 mai 2014: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2014%3A132%3ATOC>

pentru viitoarele capitale europene ale culturii, precum și pentru toate orașele europene. Evaluările respective includ o evaluare a acțiunii în ansamblu, inclusiv a eficienței proceselor implicate în desfășurarea sa, a impactului său și a modului în care aceasta ar putea fi îmbunătățită.

- Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Regiunilor următoarele rapoarte întocmite pe baza evaluărilor menționate, însoțite, dacă este cazul, de propuneri corespunzătoare:
  - (a) un prim raport intermediar până la 31 decembrie 2024;
  - (b) un al doilea raport intermediar până la 31 decembrie 2029;
  - (c) un raport ex post până la 31 decembrie 2034.

Acest document explică avantajele autoevaluării de către CEAC a rezultatelor aferente anului pentru care este acordat titlul. Acesta oferă totodată orașelor o serie de indicatori comuni ce pot fi utilizați, precum și orientări comune sub forma unei liste de întrebări pe care orașele trebuie să și le pună atunci când își depun candidatura pentru CEAC și când își planifică procedurile de evaluare.

Documentul are la bază îndeosebi experiențele în ceea ce privește evaluările externe și independente ale CEAC realizate pentru Comisie din 2007 (în special post-scriptumul privind „măsurarea impactului” inclus în raportul final aferent evaluării CEAC 2012), precum și activitățile finanțate de UE ale unui Grup de politici alcătuit din foste CEAC, instituit în perioada 2009-2010 în vederea schimbului de bune practici și de recomandări referitoare la cercetarea și evaluarea efectuată de către orașele care dețin titlul.

Documente suplimentare:

Puteți accesa evaluările externe ale CEAC și raportul Grupului de politici CEAC la adresele următoare:

- http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm (la secțiunea „European Capitals of Culture”)

- <http://ecocpolicygroup.wordpress.com/category/case-studies-ecocs>

2. Motivație și scopuri principale

Motive și justificări DE CE trebuie ca orașele să evalueze rezultatele din anul pentru care au deținut titlul de CEAC

Acțiunea „Capitală europeană a culturii” a debutat în 1985 și a beneficiat de o sferă de cuprindere și de o amploare tot mai mare, astfel încât a devenit unul dintre evenimentele culturale cele mai cunoscute și de mare vizibilitate din Europa, foarte apreciat de cetățenii Uniunii Europene. De-a lungul anilor, inițiativa a avut o contribuție deosebită la dezvoltarea durabilă a orașelor și a zonelor limitrofe, având un impact cultural, social și economic pe termen lung asupra acestora – în cazul în care orașele au fost bine pregătite. De aceea, CEAC sunt recunoscute, din ce în ce mai mult, drept laboratoare pentru o investiție strategică în cultură la nivel local și regional.

Cu toate acestea, lipsește încă o bază de date coerentă care să permită o mai bună înțelegere a avantajelor găzduirii acțiunii CEAC și a moștenirii culturale, sociale și economice lăsate pe termen mediu și lung de deținerea titlului de către orașe și care să permită efectuarea unei comparații directe semnificative între orașe.

Noua obligație referitoare la evaluare, introdusă de decizie, reprezintă o modalitate de rezolvare a acestei situații.

Primele beneficiare ale rezultatelor evaluării vor fi – bineînțeles – orașele care găzduiesc acțiunea. Această obligație este totodată benefică și altor orașe din Europa, care doresc să tragă învățăminte din experiența CEAC și să înțeleagă mai bine impactul polivalent al unei investiții masive în cultură. În cele din urmă, aceasta vine în ajutorul instituțiilor UE care vor putea evalua mai bine impactul cumulativ al acțiunii CEAC, în special datorită faptului că evaluările realizate de către orașe vor fi integrate totodată în evaluările externe și independente care vor fi realizate pentru Comisia Europeană.

Mai exact, **la nivel local**, noua obligație va ajuta CEAC să obțină rezultate mai bune în raport cu obiectivele stabilite pentru anul pentru care se acordă titlul. Experiența demonstrează că planificarea evaluării (și a instrumentelor aferente acesteia) cu mult timp înainte ajută într-adevăr orașele să aibă o viziune mai clară asupra punctelor lor tari și slabe, să analizeze beneficiile reale pe care le pot avea în urma deținerii titlului și să-și revizuiască în consecință obiectivele, să stabilească jaloane clare în raport cu realizarea obiectivelor și, în cele din urmă, să îmbunătățească rezultatele finale ale deținerii titlului în anul respectiv.

O abordare mai coerentă a evaluării ar trebui să le permită totodată acestora să demonstreze mai bine impactul deținerii titlului în anul respectiv și modalitățile în care au valorificat avantajele culturale, sociale și economice, precum și efectele titlului asupra dezvoltării orașului. Aceasta va contribui în același timp la însușirea pe plan local a ținutelor, la asistarea orașelor în activitățile de planificare și de negociere cu partenerii (în special cu sponsorii și cu autoritățile publice la nivel local, regional sau național) și va stimula totodată viitoarele CEAC în vederea stabilirii unor ținte adecvate și realizabile. În cele din urmă, rezultatele acestora vor contribui totodată la sprijinirea viitoarelor strategii culturale ale orașului.

La nivel european, aceasta va ajuta la o mai bună înțelegere a modului în care fiecare CEAC contribuie la obiectivele acțiunii, dacă și-au atins în mare parte obiectivele și dacă punerea în aplicare a acestora s-a derulat în conformitate cu candidatura inițială, dar și a modului în care poate fi îmbunătățită acțiunea CEAC în ansamblu. Un alt aspect deosebit de important este faptul că, prin viziunea mai clară asupra rezultatelor CEAC pe care o aduce, noua obligație poate totodată să încurajeze transferul de cunoștințe între orașe, dat fiind că deținerea unor date mai coerente ar trebui să permită compararea orașelor și identificarea rezultatelor deosebite. Aceasta ar consolida totodată baza de date existentă cu privire la capacitatea acțiunii CEAC și, în general, a inițiativelor culturale de a sprijini revitalizarea economiilor urbane sau de a influența schimbările sociale, dar și de a contribui la obiectivele mai ample ale Uniunii Europene.

3. Indicatori cheie comuni și reprezentativi

Un set minim de indicatori care trebuie să fie comuni tuturor evaluărilor realizate de către orașe

Pentru o abordare coerentă în raport cu autoevaluarea de către orașe a rezultatelor privind anul pentru care este acordat titlul, este esențială stabilirea unor indicatori cheie comuni. Prin urmare, orașele care dețin titlul de CEAC sunt invitate să utilizeze indicatorii cheie comuni prezentați mai jos (Tabelul 2) atunci când efectuează autoevaluarea.

Acești indicatori corespund obiectivelor generale și specifice ale acțiunii CEAC, astfel cum au fost stabilite în decizie, care pot fi transpuse ulterior în obiective operaționale mai concrete la nivelul orașului (Tabelul 1). Acestea se bazează totodată pe criteriile stabilite în decizie pentru evaluarea candidaturilor orașelor pentru titlul de CEAC.

Tabelul 1- Ierarhia obiectivelor CEAC

Obiective generale								
Protejarea și promovarea diversității culturilor din Europa, evidențierea caracteristicilor comune, creșterea sentimentului de apartenență la un spațiu cultural comun în rândul cetățenilor și stimularea contribuției culturii la dezvoltarea pe termen lung a orașelor								
Obiective specifice (OS)								
OS1: îmbunătățirea gamei, a diversității și a dimensiunii europene ale ofertei culturale în orașe, inclusiv prin intermediul cooperării transnaționale			OS2: extinderea accesului și a participării la cultură		OS3: consolidarea capacității sectorului cultural și a legăturilor sale cu alte sectoare		OS4: conturarea mai fermă a profilului internațional al orașelor prin intermediul culturii	
Obiective operaționale								
Stimularea unor programe culturale extinse de o calitate artistică deosebită	Asigurarea existenței unei dimensiuni europene puternice a programelor culturale și a cooperării transnaționale	Implicarea unor categorii largi de public și de părți interesate în pregătirea și punerea în aplicare a programului cultural	Crearea unor noi oportunități pentru o gamă largă de cetățeni de a asista sau de a participa la evenimente culturale	Îmbunătățirea infrastructurii culturale	Dezvoltarea competențelor, a capacității și a guvernancei sectorului cultural	Stimularea parteneriatelor și a cooperării cu alte sectoare	Promovarea orașului și a programului său cultural	Îmbunătățirea perspectivei internaționale a rezidenților

Indicatorii cheie reprezentativi, astfel cum sunt sugerați mai jos, reflectă această ierarhie a obiectivelor și urmăresc să rețină în măsura posibilului elementele esențiale ale acestora într-o formă cuantificată.

Probabil vor trebui dezvoltați ulterior în lumina noilor evoluții și circumstanțe.

Datele cantitative trebuie să țină seama de pragurile de referință (și anume, datele existente în etapa candidaturii, la începutul anului pentru care este acordat titlul, la sfârșitul anului pentru care este acordat titlul) și de elementele de comparație regionale și naționale, în cazul în care sunt disponibile.

De asemenea, datele trebuie analizate și contextualizate, pentru a înțelege contribuția posibilă a CEAC și pentru a identifica alți factori și fenomene care au putut influența în vreun mod.

Pe lângă acești indicatori comuni, orașele sunt invitate bineînțeles să stabilească indicatori suplimentari pe baza propriului context, a priorităților și activităților pentru anul pentru care s-a acordat titlul, care să reflecte propriile obiective de performanță.

Toți indicatorii trebuie să fie conformi principiilor SMART (și anume să fie specifice, măsurabile, abordabile, relevante și încadrate în timp).

Tabelul 2 – Prezentare generală a obiectivelor și criteriilor CEAC în raport cu indicatorii comuni reprezentativi și cu sursele posibile de culegere a datelor

Criteria	Obiective	Tip de indicator	Indicatori reprezentativi	Surse posibile de culegere a datelor
Șase categorii de criterii relevante în raport cu toate obiectivele generale și specifice: 1. Strategia pe termen lung 2. Capacitatea de a produce rezultate 3. Conținutul cultural și artistic 4. Dimensiunea europeană 5. Implicarea publicului 6. Gestionare	Obiectiv general 1: protejarea și promovarea diversității culturilor din Europa, evidențierea trăsăturilor comune pe care acestea le împărtășesc și creșterea sentimentului de apartenență la un spațiu cultural comun în rândul cetățenilor	Impact	Sensibilizarea în rândul cetățenilor și aprecierea diversității culturilor europene Sentimentul de apartenență la un spațiu cultural comun în rândul cetățenilor	Anchete în rândul localnicilor, de exemplu anchete realizate sau comandate de municipalitate sau de agenții care gestionează acțiunea CEAC
	Obiectiv general 2: Stimularea contribuției culturii la dezvoltarea pe termen lung a orașelor	Impact	Recunoașterea națională/internațională a dinamismului cultural și a îmbunătățirii imaginii orașelor Creșterea PIB-ului și a ocupării forței de muncă în sectoarele culturale și creative ale orașelor	Anchete în rândul turiștilor și vizitatorilor orașelor gazdă; anchete internaționale cu privire la opinia turiștilor; opinia experților naționali sau internaționali din domeniul cultural; alte publicații oficiale Date statistice furnizate de municipalități, de institute naționale de statistică, organisme sectoriale etc.

Criterii	Obiective	Tip de indicator	Indicatori reprezentativi	Surse posibile de culegere a datelor
	Obiectivul specific 1: Îmbunătățirea gamei, a diversității și a dimensiunii europene ale ofertei culturale a orașelor, inclusiv prin intermediul cooperării transnaționale	Rezultat	Numărul total de evenimente valoarea în €a programelor culturale ale CEAC Nr. de activități care care pun în evidență diversitatea europeană, pe baza temelor europene sau a cooperării transnaționale	Date referitoare la program furnizate de către agențiile care gestionează CEAC
	Obiectiv specific 2: Extinderea accesului și participarea la cultură	Rezultat	Prezența la evenimente din cadrul acțiunii CEAC % de localnici care asistă sau participă la evenimente, inclusiv tineri, minorități sau persoane defavorizate Număr de voluntari activi	Date referitoare la program furnizate de către agențiile care gestionează acțiunea CEAC Anchete în rândul localnicilor, de exemplu anchete realizate sau comandate de municipalitate sau de agenții care gestionează acțiunea CEAC Date referitoare la program furnizate de către agențiile care gestionează acțiunea CEAC
	Obiectivul specific 3: Consolidarea capacității sectorului cultural și a legăturilor sale cu alte sectoare	Rezultat	Strategie pentru dezvoltarea culturală a orașului pe termen lung valoarea în €a investițiilor în infrastructura și facilitățile culturale Existența unui parteneriat multisectorial susținut pentru governanța culturală	Date statistice furnizate de organismele publice la nivel local, provincial sau regional Documente publicate ale organismului responsabil de CEAC, ale municipalităților și/sau ale altor organisme relevante Documente publicate ale organismului responsabil de CEAC, ale municipalităților și/sau ale altor organisme relevante
	Obiectivul specific 4: Conturarea mai fermă a profilului internațional al orașelor prin intermediul culturii	Rezultat	Creșterea numărului de vizite din partea turiștilor Volumul și % apariției pozitive a orașelor în mass-media	Date statistice furnizate de oficii de turism sau de autorități publice relevante Date furnizate de organizații oficiale de monitorizare a mass –media Anchete în rândul localnicilor,

Criteria	Objectives	Indicator type	Representative indicators	Possible sources of data collection
			Sensibilizarea locuitorilor cu privire la CEAC	de exemplu anchete realizate sau comandate de municipalitate sau de agenții care gestionează CEAC

4. Comentarii explicative cu privire la indicatorii cheie comuni reprezentativi

Înțelegerea modului în care indicatorii cheie comuni trebuie interpretați și măsurați

Obiectivele generale stabilite pentru acțiunea CEAC se referă la impactul și contribuția pe termen lung în domeniile în care acțiunea CEAC este una dintre numeroasele activități, evoluții și fenomene care exercită o influență.

Orașele pot colecta informații cu privire la **percepțiile cetățenilor asupra a ce înseamnă a fi european** și/sau cu privire la **conștientizarea și aprecierea diversității culturilor europene**.

Se pot pune întrebări pentru a vedea care sunt aprecierile subiective ale localnicilor cu privire la sentimentul „europenității” și la conștientizarea culturilor din Europa, comparând părerile acestora de-a lungul unor etape esențiale (și anume înainte și după anul pentru care este acordat titlul) sau pot fi întrebați ce impact a avut CEAC, în opinia lor, asupra percepției lor și asupra nivelului de conștientizare.

Un alt indicator din acest domeniu este nivelul de **recunoaștere națională și internațională a orașelor** pentru dinamismul lor cultural și pentru îmbunătățirea imaginii acestora. Orașele pot culege mai multe date în acest domeniu care să reflecte diversele obiectivele ale fiecărei CEAC în parte (de exemplu, așezarea orașului pe harta europeană, abordarea problematicii imaginii negative, creșterea sentimentului de mândrie în rândul localnicilor). Fiecare CEAC poate utiliza indicatori suplimentari în acest domeniu.

De asemenea, se pot colecta statistici de la municipalități, institute naționale sau organisme sectoriale cu privire la **creșterile PIB-ului, ale valorilor privind ocuparea forței de muncă** în sectoarele culturale și creative ale orașelor.

Pentru a evalua gama activităților și diversitatea ofertei culturale, orașele pot colecta informații cu privire la **numărul total de evenimente** și la **bugetul programului cultural al CEAC**. Din punct de vedere al numărului de evenimente, orașele se pot concentra asupra diferenței între numărul de evenimente din anul pentru care este acordat titlul (și în mod ideal în perioada de pregătire), în raport cu o anumită perioadă de referință (de exemplu estimarea numărului total de evenimente culturale existente în oraș în etapa candidaturii). Bugetul programului cultural este în general prezentat ca o cifră globală și ca proporție din cheltuielile totale. Acesta poate fi comparat cu bugetul anual pentru cultură/subvențiile publice pentru cultură din etapa candidaturii, pentru a se asigura plasarea acestui indicator într-un context național și local potrivit. Un alt element de probă interesant poate fi culegerea de informații privind **contribuțiile financiare suplimentare obținute de la parteneri publici, privați și din sectorul terțiar**.

În ceea ce privește **dimensiunea** europeană, orașele pot oferi detalii cu privire la numărul de evenimente cu temă europeană sau care implică o colaborare internațională de-a lungul programului cultural, nu doar cu privire la evenimentele programate ca fiind cu specific european sau internațional. Alți indicatori interesanți ar putea fi numărul de **noi colaborări**,

coproducții și schimburi transfrontaliere care implică operatori locali și internaționali (artiști, operatori sau organizații) de-a lungul întregului program. Orașele pot raporta numărul artiștilor locali și internaționali incluși în programul lor cultural, dar probabil un indicator și mai interesant ar putea fi numărul de noi parteneriate transnaționale.

Pentru a evalua accesul și participarea la cultură, orașele pot oferi estimări cu privire la **dimensiunea totală a publicului** de la evenimentele care au avut loc de-a lungul anului pentru care s-a acordat titlul. Ar fi, de asemenea, interesantă comparația acestei cifre cu nivelul de referință estimat al publicului care participă la evenimente culturale în etapa candidaturii sau în diferite etape de-a lungul etapei de dezvoltare.

Orașele pot realiza anchete pentru a calcula **proporția localnicilor care asistă sau care participă în mod activ la evenimente**. În loc să se facă o simplă agregare a datelor, mai interesantă ar fi o cercetare de acest tip în diferite etape cheie (și anume candidatura, începutul și sfârșitul anului pentru care este acordat titlul). Datele pot fi comparate cu ajutorul unor comparatori naționali sau internaționali. Culegerea informațiilor privind proporțiile aferente grupurilor-țintă esențiale care participă se poate dovedi mai problematică. De aceea, ar fi de recomandat ca fiecare oraș să-și dezvolte în plus propriile ținte specifice, în funcție de prioritățile locale. Orașele pot culege date cu privire la numărul școlilor care participă la program și numărul participanților la evenimente care se adresează în mod special grupurilor subreprezentate sau defavorizate.

Numărul voluntarilor activi este un indicator cheie al accesului și al participării la cultură.

Printre instrumentele cele mai relevante de evaluare a măsurii în care programele culturale ale CEAC contribuie la creșterea capacității sectoarelor culturale și creative se află existența unui **parteneriat multisectorial susținut pentru guvernarea culturală** și a unei **strategii pentru dezvoltarea culturală a orașului pe termen lung**.

Orașele pot totodată să culeagă informații cu privire la **valoarea investițiilor în infrastructură și în facilități culturale**. Acesta ar fi un indicator esențial pentru sustenabilitatea pe termen mai lung, cu toate că unele agenții responsabile de punerea în aplicare a programului aferent CEAC nu au răspundere directă în ceea ce privește investițiile și este deseori dificil să se separe aceste informații de bugetul general.

Pentru a evalua îmbunătățirea profilului internațional, orașele pot furniza informații variate cu privire la impactul asupra turismului. Principala metodă de măsurare a performanței în acest sens va fi probabil creșterea numărului total de vizite cu scop turistic (vizite de o zi și șederi peste noapte), la nivel global, dar și în funcție de categorii precum vizite interne/internaționale, dacă este posibil. Aceste date trebuie colectate în etape cheie ale procesului și contextualizate în raport cu tendințele generale din turism.

Se pot colecta date privind **volumul acoperirii mediatice și tonul utilizat de canalele media** (în % - pozitiv/neutru/negativ), acestea putând constitui niște buni indicatori ai eficienței acțiunilor de sensibilizare.

Ca și în cazul participării, orașele pot raporta **nivelurile de conștientizare în rândul locuitorilor de pe plan local și național**. Aceasta se poate face în cadrul aceleiași anchete

privind locuitorii, în etape diferite ale procesului și în mod ideal atât pentru publicul local, cât și pentru cel național.

5. Proceduri de evaluare privind planificarea și punerea în aplicare

Câteva întrebări utile pe care orașele ar trebui să și le pună

Când trebuie demarat procesul?

Este important ca orașele să se asigure că planificarea evaluării trebuie să înceapă devreme în cadrul procesului. În acest context, orașele trebuie să țină seama de mai mulți parametri organizaționali, inclusiv de durata evaluării, fondurile acordate, repartizarea răspunderii pentru realizarea sa. Trebuie totodată să se ia o decizie încă dintr-o etapă timpurie cu privire la tipul evaluării necesare. Orașele care au găzduit evenimentul în perioada anterioară au avut abordări diferite în acest sens. De exemplu, programul de cercetare pentru Liverpool 2008 a început în 2005, programul de evaluare pentru Stavanger 2008 în 2006, iar Luxemburg 2007 a început primele cercetări 2005. Unele orașe încep programul de evaluare cu un an înaintea începerii programului lor cultural, de exemplu Essen 2010 (pentru regiunea Ruhr) și Turku 2011. Guimarães 2012 a început punerea în aplicare a unui program de evaluare chiar înainte de începerea anului pentru care a fost acordat titlul. Punerea în aplicare la timp a evaluării ajută la asigurarea faptului că există dispoziții organizaționale adecvate, că s-a planificat și s-a alocat finanțarea, lăsându-se totodată o marjă de timp pentru stabilirea cadrului pentru culegerea și analiza datelor și a poziției de referință.

Pentru ce perioadă?

Decizia privind perioada aferentă procesului de evaluare este, de asemenea, un aspect important al etapei de planificare. Acțiunea CEAC urmărește producerea unui impact pe termen lung asupra dezvoltării orașului, dar adesea cercetarea se concentrează asupra observării efectelor pe termen scurt. Doar două CEAC, Liverpool 2008 și Turku 2011, au efectuat o cercetare longitudinală care s-a întins pe o perioadă de mai mulți ani de la încheierea anului pentru care a fost acordat titlul. În majoritatea orașelor, procedurile de evaluare se finalizează la aproximativ 6-12 luni de la încheierea anului pentru care a fost acordat titlul, iar aceasta reflectă, cel puțin parțial, nevoia pe plan local de a demonstra obținerea rezultatelor aferente anului respectiv cât mai rapid posibil. Echilibrul între presiunile de a arăta rezultate rapide și nevoia de a realiza o analiză aprofundată și o evaluare a calității trebuie luate în considerare încă din etapa de planificare. Grupul de politici CEAC a sugerat în raportul său din 2010 că programul de evaluare ar trebui instituit pentru o perioadă cuprinsă între 1 și 2 ani după anul pentru care s-a acordat titlul, pentru a se asigura o evaluare aprofundată, și că ar fi necesară o evaluare pe o perioadă de 3-4 ani pentru a se putea observa în mod corespunzător impactul pe termen mai lung.

Care va fi bugetul pentru evaluare?

Asigurarea finanțării necesare pentru cercetarea în vederea evaluării reprezintă deseori o provocare pentru numeroase orașe. Cu toate acestea, pe termen lung, investiția în această cercetare poate aduce mai multe avantaje, precum capacitatea de a demonstra impactul ofertei culturale din punct de vedere al atragerii unor fonduri suplimentare, din punct de vedere al justificării cuantumului cheltuielilor publice și al înțelegerii inițiativelor și/sau proiectelor care

au o influență semnificativă asupra orașului. Prin urmare, este importantă identificarea și asigurarea finanțării pentru evaluare într-o fază timpurie a etapei de dezvoltare.

Pe cine să alegem pentru realizarea evaluării?

Stabilirea organizației care va realiza evaluarea este o altă decizie care trebuie luată pe parcursul etapei de dezvoltare. Independența, transparența și evitarea oricărui conflict de interese sunt criteriile importante în acest sens. Prin urmare, contractarea unei organizații care nu are legături cu agenția responsabilă de punerea în aplicare a acțiunii CEAC poate fi considerată o bună practică. Universitățile locale sau alte organizații de cercetare publice sau private pot asuma acest rol. Trebuie acordată o atenție specială stabilirii unor roluri și a unor responsabilități clare între organizația care realizează evaluarea și agenția responsabilă de punerea în aplicare, în special în ceea ce privește colectarea datelor de ieșire, comunicarea și alte aspecte.

Ce tip de evaluare?

Trebuie acordată o atenție specială încă dintr-o etapă timpurie și deciziilor care trebuie luate cu privire la tipul evaluării. Trebuie avute în vedere întrebări precum: Evaluarea trebuie să se refere exclusiv la oraș sau va acoperi o regiune mai extinsă? Ce domenii și problematice tematice ar trebui să acopere evaluarea? Evaluarea trebuie să se bazeze pe cercetarea cantitativă sau calitativă sau trebuie să fie o combinație între cele două instrumente de cercetare? Ce indicatori ar fi mai interesanți și mai potriviți pentru fiecare CEAC?

Evaluarea aduce numeroase beneficii, însă trebuie depuse eforturi în vederea evitării unor aspecte ce pot fi negative. Un impact asupra dezvoltării programului cultural pe care îl poate avea creșterea importanței evaluării este considerarea activităților încercate și testate drept prioritare în raport cu alte activități mai ambițioase și experimentale. În mod similar, este important să se evite situațiile în care programul este dezvoltat pe baza unor activități cu care „se merge la sigur”, în detrimentul unor teme care pot constitui o provocare.